

[Sigsgaard.]

det over for de interesserede og direkte involverede elever, lærere og mange andre uden for denne sal må fastslås, at de spørgsmål, som udvalget altså ikke har behandlet og i hvert fald ikke har behandlet, så det er kommet til udtryk i betænkningen, spørgsmål, som trænger sig meget på i det daglige, det er spørgsmål, som sagtens kan løses. Derfor har vi formuleret dem i form af ændringsforslag for at påpege, at problemet kunne have været løst; det kunne nemt have været løst, hvis viljen havde været til stede.

Man kan sige, at det er nye spørgsmål. Det er der nu ingen der har sagt, og det kan jeg godt forstå. Det er nemlig ikke nye spørgsmål for tinget. Alle de spørgsmål, hvorom der her er stillet ændringsforslag, er rejst af mig for måneder tilbage under førstebehandlingen, hvor jeg henstillede, at det udvalg, der skulle arbejde med forslaget, og hvor vi jo på grund af vores ringe størrelse ikke kan være repræsenteret, tog dem op til behandling. Det synes jeg egentlig var et rimeligt krav. Vi kan ikke forlange, at man skal gå ind for dem, selvfølgelig; det afhænger af den holdning, som man nu engang har. Men det var et rimeligt krav, at man tog dem op til undersøgelse, stillede spørgsmål om dem i det omfang, det var nødvendigt, og tilkendegav en mening om dem. Det er ikke sket. Man kan altså ikke begrunde, at man ikke stemmer for vores forslag, med, at det er nye ting, der her er fremme. Den går simpelt hen ikke. Det er ting, som man i lang tid har kendt til, forhold, som tinget har haft mulighed for at diskutere, og spørgsmål, som har været rejst her i tinget.

Nu siger man fra den socialdemokratiske ordførers side, at man ikke vil stemme for ændringsforslagene; jeg forstod endda, at man vil stemme imod disse forslag, som i øvrigt for manges vedkommende — så vidt jeg kan se — er i fuld overensstemmelse med det socialdemokratiske partiprogram. Man vil ikke stemme for dem, fordi man føler, at de rettere hører hjemme under en anden lov, nemlig folkeskoleloven. Det ser jeg ikke helt. Det er jo ikke usædvanligt, at møde afvisning af forslag med den slags mere tekniske begrundelser, i stedet for at man direkte siger, at man ikke vil

være med, men lad os få det konkret ved, at jeg stiller et spørgsmål til den socialdemokratiske ordfører: vil den socialdemokratiske ordfører og hans parti så tage initiativ til, at folkeskoleloven ændres, bl. a. sådan at eleverne får reel indflydelse på de forhold, man putter dem ind i?

Den radikale ordfører, hr. Svend Haugegaard, sagde heroppefra, at spørgsmålet om elevindflydelse, som rigtignok er et af de væsentlige spørgsmål i ændringsforslagene, havde været indgående drøftet i udvalget. Det var unægtelig en interessant og bemærkelsesværdig oplysning, for ved andenbehandlingen i fredags sagde nemlig den socialdemokratiske ordfører, at man desværre ikke havde haft tid til at behandle de spørgsmål. Jeg ved så ikke, hvem man skal tro på; i hvert fald står der ingenting om problemerne i betænkningen.

De første af vores ændringsforslag går ud på at sikre eleverne en større indflydelse, end de har i dag. Hvordan vi end vender og drejer det, så er hele vores skolesystem et tvangssystem over for eleverne. De er tvunget ind i folkeskolen; det er en beslutning her i folketinget, at sådan skal det nu engang være, men det er altså et tvangssystem. Derfor er det helt urimeligt, hvis de, der underkastes denne tvang, ikke får nogen indflydelse på, hvordan skolesystemet skal fungere, altså på, hvordan de selv skal behandles, for det er jo dem, der behandles, det er trods alt eleverne, man laver skolen for. Det er helt urimeligt, hvis de ikke har indflydelse på forholdene.

Videre vil jeg sige, at det er ikke nok at prædike demokrati, som man i dag gør det i skolerne. Demokratiet må praktiseres, hvis der skal komme noget som helst ud af det, og det virker besynderligt, når man prædiker demokrati og samtidig tvinger eleverne ind i nogle former, hvor dette demokrati ikke kan praktiseres. Det modsætningsforhold har vi villet råde lidt bod på med ændringsforslagene her.

Vi har foreslået, at eleverne repræsenteres i skolenævn og skolekommissioner med mindst 1 repræsentant, og vi har foreslået, at elevernes fri ret til at organisere sig lovfæstes. Der er desværre eksempler på, at man på forskellige skoler i visse kommuner lægger hindringer i vejen for, at eleverne kan organisere sig. Det bør selvfølgelig slås